

Ennakkoäänestysasiakirjojen ja kirjeäänestysasiakirjojen tarkastaminen ja ennakkoon äänestäneiden lukumäärän vahvistaminen äänestysalueittain vuoden 2025 kuntavaaleissa

KL 11.04.2025 § 57
770/00.00.00/2024

Valmistelija

Hallintojohtaja Elina Amnell-Holzhäuser

Vaalilain 63. §:n 1. momentin mukaan kunnan keskusvaalilautakuntaan saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat tarkastetaan vaalikuoria avaamatta kokouksissa, jotka on pidettävä siten, että vaalipäivää edeltävänä perjantaina ennen kello 19 saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat ehditään niissä käsitellä. Määräajan jälkeen saapuneet lähetekuoret jätetään niitä avaamatta huomioon ottamatta.

2. momentin mukaan äänestys on jätettävä huomioon ottamatta, jos: 1) ennakkoon äänestänyttä henkilöä ei ole otettu äänioikeusrekisteriin; 2) vaalikuoreen on tehty äänestäjää tai ehdokasta koskeva taikka muu asiaton merkintä; 3) lähetekirje on niin puutteellinen tai epäselvä, ettei varmasti voida vakuuttua, onko äänestys tapahtunut laissa säädetyin tavoin, tai päätellä, kuka on äänestänyt; taikka 4) kotiaänestyksen lähetekirjeestä puuttuu 54. §:ssä tarkoitetun henkilön nimikirjoitus.

3. momentin mukaan äänestyksen huomioon ottamatta jättämisestä on tehtävä merkintä kokouksessa pidettävään pöytäkirjaan, johon on liitettävä huomioon ottamatta jätetty vaalikuori lähetekirjeineen ja -kuorineen.

4. momentin mukaan, jos lähetekirje, jossa ei ole lähetekirjeen kuittausmerkintää, ja siihen liitetty vaalikuori voidaan hyväksyä, äänioikeusrekisteriin merkitään, että lähetekirjeessä mainittu henkilö on käyttänyt äänioikeuttaan. Jos hyväksyminen tapahtuu myöhemmin kuin 4. päivänä ennen vaalipäivää kello 19, merkintä lähetekirjeessä mainitun henkilön äänestämisestä tehdään oikeusministeriön määräämällä tavalla lisäksi vaaliluetteloon. Jos kunnan keskusvaalilautakunnalle on 71. §:n 3. momentin mukaisesti erityisestä syystä toimitettu äänioikeusrekisteristä heti sen tultua lainvoimaiseksi tulostetut vaaliluettelot, merkintä tehdään ainoastaan vaaliluetteloon.

5. momentin mukaan sen jälkeen, kun ennakkoäänestysasiakirjat on tarkastettu, kunnan keskusvaalilautakunnan on lajiteltava hyväksytyt vaalikuoret äänestysalueittain sekä laskettava vaalikuorten lukumäärä äänestysalueittain ja merkittävä lukumäärät pöytäkirjaan. Hyväksytyt vaalikuoret on äänestysalueittain lajiteltuina ja lähetekirjeistä erotettuina säilytettävä avaamattomina varmassa tallessa.

Vaalilain 66. §:n 1. momentin mukaan kunnan keskusvaalilautakunnalle saapuneet kirjeäänestysasiakirjat tarkastetaan noudattaen, mitä 63. §:ssä säädetään.

2. momentin mukaan kirjeäänestys on 63. §:n 1.–3. momentissa tarkoitettujen syiden lisäksi jätettävä huomioon ottamatta, jos: 1) kirjeäänestyksen lähetekuoreen tehtyjen postitus- tai lähetysmerkintöjen perusteella ei voida varmasti vakuuttua siitä, että kuori on postitettu tai lähetetty ulkomailta; 2) kirjeäänestyksen vaalikuori on avonainen ja voidaan päätellä, että avonaisuus johtuu muusta kuin vaalikuoren teknisestä toimimattomuudesta, tai muutoin sellainen, ettei varmasti voida vakuuttua, että äänestys on tapahtunut laissa säädetyin tavoin; 3)

kirjeäänestyksen lähetekirjeestä puuttuvat 66. d §:n 5. momentissa tarkoitettujen kirjeäänestyksen todistajien allekirjoitukset.

3. momentin mukaan kirjeäänestysasiakirjojen tarkastamisen jälkeen keskusvaalilautakunnan on vaalisalaisuus säilyttäen avattava hyväksytyt kirjeäänestyksen vaalikuoret, leimattava niissä olevat äänestysliput ja suljettava leimatut äänestysliput 50. §:n 1. momentissa tarkoitettuihin vaalikuoriin. Leimaaminen ja uudelleen kuoritus on tehtävä muissa kuin aluevaaleissa ja kuntavaaleissa ennen kuin vaalikuoret toimitetaan 64 §:n mukaisesti vaalipiirilautakunnalle sekä aluevaaleissa ja kuntavaaleissa viimeistään vaalipäivää edeltävänä lauantaina ennen kello 15:tä.

Keskusvaalilautakunnan 24.2.2025, § 18, mukaisesti keskusvaalilautakunnan sihteri yhdessä avustavan henkilöstön kanssa on tehnyt ennakkoäänestysasiakirjojen teknisen tarkastamisen keskusvaalilautakunnan ja oikeusministeriön ohjeiden mukaisesti. Lähetekuoret on äänestysalueittain avattu, lähetekirjeet on tarkastettu ja on tarkistettu, että vaalikuoret on suljettu.

Liite:

Tuloste äänioikeusjärjestelmästä (jaetaan kokouksessa)

Esittelijä Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja Bengt Wilhelmson

Ehdotus Keskusvaalilautakunta toteaa määräajassa saapuneiden kuntavaalien ennakkoäänestysasiakirjoja sisältävien lähetekirjeiden määrän.

Lautakunta toteaa tarvittaessa hylättävien lähetekirjeiden määrän sekä perustelee syyn niiden hylkäämiselle. Mikäli hylättäviä lähetekuoria on, liitetään ne ennakkoäänestysasiakirjoihin keskusvaalilautakunnan pöytäkirjaan.

Keskusvaalilautakunta avaa yksittäin hyväksytyt kirjeäänestyksen vaalikuoret, leimaa äänestyslipun säilyttäen vaalisalaisuuden ja sulkee leimatun lipun ruskeaan vaalikuoreen. Näin syntyneet ruskeat ennakkoäänestyksen vaalikuoret keskusvaalilautakunta lajittelee asianomaisen äänestysalueen kohdalle hyväksytyjen ennakkoäänestyksen vaalikuorten joukkoon.

Keskusvaalilautakunta pakatoi vaalikuoret äänestysalueittain valmiiksi äänten laskentaa varten.

Käsittely Jaettiin tulosteet äänioikeustietojärjestelmästä (Äänestysalueille tulevat äänet päivittäin – Kuntavaali 2025, liite 1, ja Äänestysaktiivisuus kunnassa, liite 2).

Päätös Keskusvaalilautakunta suoritti kuntavaalien 2025 määräaikaan 11.4.2025 klo 19.00 mennessä saapuneiden ennakkoäänestys- ja kirjeäänestysasiakirjojen tarkastamisen vaalilain 63. §:n mukaisesti ja laski hyväksytyjen vaalikuorten lukumäärän äänestysalueittain.

Keskusvaalilautakunta totesi, ettei sille ole saapunut määräaikaan mennessä kirjeäänestystä.

Keskusvaalilautakunta totesi, että äänioikeusrekisteriin on viety yhteensä 3 093 ennakkoäänestystä.

Keskusvaalilautakunta totesi, että hyväksytyjä ennakkoäänestysasiakirjoja ja vaalikuoria on yhteensä 3 088 kappaletta.

Keskusvaalilautakunta totesi, että kymmenen kotiäänestyksen osalta kotiäänestyksen vaalitoimitsijat ovat antaneet kotiäänestyksen lähetekirjeen puutteellisen sisällön vuoksi erilliset kirjalliset selvitykset siitä, että heidän toimittamissaan kotiäänestyksissä on ollut läsnä vaalilain 54. §:ssä tarkoitettu henkilö. Keskusvaalilautakunta totesi, että saatujen selvitysten myötä nämä ennakkoonäänestykset voidaan huomioida.

Keskusvaalilautakunta totesi, että 16 kotiäänestyksessä, jotka toimitettiin 3.4.2025 ja 4.4.2025, on käytetty kotiäänestyksen lähetekirjeen sijasta pelkästään ilmoituskorttia ja lähetekirjeenä käytetyistä ilmoituskorteista puuttui vaalilain 54. §:ssä tarkoitetun henkilön allekirjoitukset. Keskusvaalilautakunta päätti kuulla mainitut kotiäänestykset toimittaneita kahta vaalitoimitsijaa puhelimitse liittyen kotiäänestysten kulkuun. Vaalitoimitsijoita kuultiin erikseen klo 20.03–20.15 ja klo 20.15–20.24. Kuuleminen koski kuntavaalien kotiäänestyksen lisäksi aluevaalien kotiäänestysten toimittamista.

Vaalitoimitsijat ilmoittivat seuraavan selvityksen:

Ilmoituskortin käyttäminen kotiäänestyksen lähetekirjeen sijasta on johtunut virheellisestä käsityksestä kotiäänestyksessä tarvittavasta lähetekirjeestä. Äänestäjä on kussakin kotiäänestyksessä itse vaalisalaisuuden säilyttäen täyttänyt äänestyslipun ja sulkenut sen kuoreen, osa on tarvinnut apua lipun sulkemisessa kuoreen. Äänestäjien henkilöllisyys on todettu henkilöllisyystodistuksesta.

Vaalitoimitsijat selostivat yksityiskohtaisesti kotiäänestysten kulun. Molemmat kertoivat kotiäänestysten kulusta yhdenmukaisesti. Kumpikin vaalitoimitsija totesi, että kunkin kotiäänestyksen ajan läsnä on ollut toinen heistä toisen toimiessa vaalitoimitsijana. Äänestäjät ovat hyväksyneet läsnä olleen henkilön.

Keskusvaalilautakunta totesi, että kotiäänestyksen edellytykset on selvitetty jo kotiäänestykseen ilmoittautumisen yhteydessä eikä ole syytä epäillä, etteivät kotiäänestyksen edellytykset täytyisi. Lisäksi nyt kyseessä olevissa kotiäänestyksissä sekä äänestäjä että vaalitoimitsija ovat allekirjoittaneet ilmoituskortit, jotka olivat myös muutoin asiallisesti täytetyt. Kotiäänestyksissä on saadun selvityksen perusteella ollut läsnä vaalilain 54. §:ssä tarkoitettu henkilö.

Saadun selvityksen perusteella keskusvaalilautakunta katsoo näytetyksi, että nyt tarkoitetut kotiäänestykset ovat tapahtuneet vaalilain mukaisessa järjestyksessä ja virheellisen lähetekirjeen käyttäminen on johtunut yksin vaalitoimitsijoiden syyksi luettavasta seikasta. Koska kyseessä on pelkästään muodollinen virheellisyys eikä ole syytä epäillä kotiäänestysten laillisuutta, voidaan kyseiset ennakkoonäänestykset (16 kpl) ottaa huomioon.

Lisäksi keskusvaalilautakunta päätti todeta, että vaalitoimitsijat ovat saaneet tehtävänsä koulutuksen ja heille on jaettu erillinen koulutusmateriaali sekä oikeusministeriön vaaliohje. Nyt tarkoitettujen kotiäänestysten vaalitoimitsijoiden menettely kotiäänestysten hoitamisessa voidaan katsoa huolimattomaksi. Vaalitoimitsijoiden huolimattomuudesta ei tulisi aiheutua tarpeetonta vahinkoa äänestäjille ja myös tämä puoltaa kyseisten ennakkoonäänestysten huomioon ottamista.

Vaalitoimitsijoiden kuulemisesta laadittiin muistio.

Keskusvaalilautakunta totesi, että hyväksytyjen vaalikuorten lukumäärä äänestysalueittain lisätään pöytäkirjan liitteeksi (liite 3).

Keskusvaalilautakunta totesi, että vaalilain 63. §:n 2. momentin perusteella 7 ennakkoäänestystä jätetään ottamatta huomioon seuraavin perustein:

1) ennakkoon äänestänyttä henkilöä ei ole otettu äänioikeusrekisteriin: 2 kpl, joista

– 1 kpl: Lähetekirje (laitosäänestys) oli osoitettu Loviisan keskusvaalilautakunnalle. Äänestäjä ei ole äänioikeutettu Loviisan kaupungissa, vaan toisessa kunnassa. Jos kuntavaalien lähetekirje on virheellisesti osoitettu toisen kunnan keskusvaalilautakunnalle, lähetekirjettä ja vaalikuorta ei siirretä eteenpäin, koska oletetaan, että lähetekirjeen virheellisesti osoittanut äänestäjä on myös virheellisesti äänestänyt väärän kunnan ehdokasta.

– 1 kpl: Lähetekirje oli osoitettu Loviisan keskusvaalilautakunnalle. Äänestäjä ei ole äänioikeutettu Suomessa.

2) vaalikuoreen on tehty äänestäjää tai ehdokasta koskeva taikka muu asiaton merkintä: 0 kpl

3) lähetekirje on niin puutteellinen tai epäselvä, ettei varmasti voida vakuuttua, onko äänestys tapahtunut laissa säädetyin tavoin, tai päätellä, kuka on äänestänyt: 5 kpl seuraavasti:

– 2 kpl: Lähetekirjeestä puuttui äänestäjän allekirjoitus.

– 1 kpl: Lähetekirjeestä puuttui vaalitoimitsijan allekirjoitus.

– 1 kpl: Lähetekirjeeseen oli täytetty vain vaalitoimitsijan ja äänestäjän allekirjoitukset. Muilta osin lähetekirje oli täyttämätön, paitsi siihen oli kirjattu "Loviisan kesk. vaali ltk.". Lähetekirjeestä ei ilmennyt eikä allekirjoituksen perusteella varmuudella selvinnyt äänestäneen henkilöllisyys. Vaalikuoren ikkunan perusteella kuori sisälsi kuntavaalien ennakkoäänestyksen.

– 1 kpl: Lähetekuori sisälsi kotiaänestyksen lähetekirjeen ja leimatun vaalilipukkeen, joka ei ollut vaalikuoreessa. Lähetekirjeestä puuttui äänestäjän allekirjoitus sekä 54. §:ssä tarkoitetun henkilön allekirjoitus.

4) kotiaänestyksen lähetekirjeestä puuttuu 54. §:ssä tarkoitetun henkilön nimikirjoitus: 0 kpl.

Keskusvaalilautakunta päätti merkitä tiedoksi, että se on tarkastanut, ettei lisää ennakkoäänäniä ole saapunut 11.4.2025 klo 19.00 mennessä keskusvaalilautakuntaan.

Keskusvaalilautakunta totesi, että hyväksytyjen vaalikuorten lukumäärä, 3 088 kpl, on pienempi kuin keskusvaalilautakunnalle toimitettujen lähetekirjeiden tai äänioikeusrekisteriin merkittyjen ennakkoäänestysten lukumäärä, 3 093 kpl, (eli 5 kpl pienempi): huomiotta jätettäviä on 4 kpl ja keskusvaalilautakunnalle 11.4.2025 klo 19.00 mennessä saapumatta jääneitä lähetekirjeitä on 1 kpl.

Huomiotta jätettävät lähetekuoret sisältöineen liitetään pöytäkirjaan.

Keskusvaalilautakunta päätti:

– todeta ja merkitä pöytäkirjaan, että ennakkoon äänestäneitä oli vaalikuorten mukaan laskettuna yhteensä 3 088 henkilöä sekä todeta liitteestä ilmenevät hyväksytyjen vaalikuorten lukumäärät äänestysalueittain (liite 3) ja äänioikeusrekisteriin ennakolta äänestäneiksi merkittyjen lukumäärät äänestysalueittain (liite Äänestysaktiivisuus

kunnassa – KV-2025)

– todeta ja merkitä pöytäkirjaan, että äänioikeusrekisterin tietojen perusteella yksi muualta tuleva ennakkoäänestysasiakirjan sisältävä lähetekuori ei ole saapunut keskusvaalilautakunnalle säädettyyn määräaikaan mennessä.

Keskusvaalilautakunta päätti valtuuttaa keskusvaalilautakunnan sihteerin yhdessä vaaliassistentin kanssa pakkaamaan hyväksytyt vaalikuoret äänestysalueittain lajiteltuina ja lähetekirjeistä erotettuina varmaan talteen 13.4.2025 tapahtuvaa ennakkoäännten laskentaa varten sekä tallentamaan tuloslaskentajärjestelmään ennakkoon äänestäneiden lukumäärät (hyväksytyjen vaalikuorten lukumäärät) äänestysalueittain.

Keskusvaalilautakunta tarkasti tämän pykälän välittömästi.